

som var skriven här redan 1545. I riksregistraturet talas 1553 8/3 om Bengt Hanssons hus på Svartmangatan, sannolikt samma som 1575 4/5 tillskiftades h. Karin, yngre dotter till Bengt Hanssons änka, och h. Margareta, som då ärvde ett hus på Svartmangatan. H. Karin var gift med Waste Eriksson rådmän och förde huset till honom. Han upptages här i skotteboken åren 1583-85. Såväl 1587 10/6 och 1589 23/4 som i 1582-års mantalslängd kallas det waste Erikssons. Den 13 febr. 1605 omtalas, huru Hans Andersson i Elfsborg då upplät 1/4 i ett stenhus på Svartmangatan till Waste Eriksson.

Den 22 januari 1603 gjordes testamente mellan slottssekreteraren Peder Eriksson och hans hustru Elisabeth Pedersdotter, som voro barnlösa, och varigenom den överlevande tillförsäkrades all egendom, undantagandes att ett stenhus på Svartmangatan skulle gå till den avlidnes arvingar. Den 14 juli 1610 uppbjöds 1:a gång n den andel i ett stenhus vid Svartmangatan, som Andreas Bureus hade köpt av en adelsman, Per Eriksson i Västergötland; själva upplåtelsen är antecknad 1612 1/8, då välb. Peder Eriksson och hans moder, välb. fru Ingeberg Karlsdotter till Fröijeridh, till konungens troman och sekreterare, Andreas Bureus, för 400 mark upplätit sin del i huset på Svartmangatan, beläget mellan Jost van Unzens och Hans Olofsson guldsmeds hus. Samtidigt upplät välb. fru Margareta Eriksdotter till Överterp till samma köpare hälften i samma stenhus för 400 daler, varvid en daler räknades som 32 öre. Rörande Margareta Eriksdotter se avdeln. 1, sid. 229 ff. Noggranna mått uppgavs: bredden nere vid gatan 16 alnar, längden från allmänningsgatan upp i garden 20 alnar, längden av tomtens ovan stenhuset $36 \frac{3}{4}$ aln, bredden $13 \frac{1}{2}$ aln. Hålgårdsrummet ovan tomtens var i längd $13 \frac{1}{4}$ aln, i bredd 16 alnar. Som vi se, stämma måtten exakt med dem från 1482 5/8, varför varje tvivel om identiteten är utesluttet. Ännu 1622 15/5 kallades huset för Andreas Burei, och det är förmodligen samma, som 1645 15/11 kallas för Eru Anna Bureus' hus och låg närmast söder om ett, som välb. Jöran Patkull till Askevid då sålde till stadens barberare mästare Henning; n:r 7 Svartmangatan skulle i sådant fall ha motsvarat n:r 74 år 1652.

N:r 5 Stortorget.

Som vi ovan sett ägdes denna fastighet 1425 21/3 av Herman Rem-

beke. Genom sitt donationsbrev till S:t Barbro kor i Storkyrkan av 1428 26/9 giver han sin och sin hustru Elzebes del till prebendan; de ägde tillsammans $\frac{5}{8}$ och de övriga $\frac{3}{8}$ tillhörde hustruns son i ett tidigare gifte, Helmich Didriksson van Orden (se Martha Voss' översättning i Samf. S:t Eriks årsbok, 1917, sid. 82). Hörande rådmannen Herman Rembeke hänvisas till Rådsmatrikeln, kan här tillägga, att han blev medlem av Helga Lekamens gille 1430 och hans hustru Elzebe året därpå. Beträffande sonen hänvisas till mina uppgifter i boken om Storkyrkan.

I ränkeboken är antecknat för 1504 8/7, huru Mattes Ryner upplät till rådmannen Martin Ulfsson stenhuset vid Stortorget i hörnet på västra handen, då man går från torget till svartbrödraklostret, men det är möjligt, att här föreligger en felskrivning, och att det högra (västra) hörnhuset i stället avses, ty detta ägdes verkligen just av Martin Ulfsson.

På obekant sätt kom konung Kristiern II i besittning av huset, och han gav det till sin buntmakare. Då Gustav Vasa sedan tog in huvudstaden, ansåg han sig därmed också ha äganderätt till denna fastighet (hus med grund, källare och bodar). Han skänkte den 1525 30/1 till Jogan skrivare, som i sin ordning sålde egendomen 1526^{28/5} till Lasse Sigurdsson skrivare. Om n:r 7 Svartmangatan är identisk med den fastighet, som 1553 8/3 tillhörde Bengt Hansson, borde denna vara samma, som konung Gustav Vasa sistnämnda dag bytte bort till Olof Jönsson. Beskrives då som ett stenhus med det gårdsrum, som förut funnits där. Detta hade konungen köpt av De fattige i Stockholms Spettal.

Den 13 febr. 1577 tillhörde huset Jören Löwenkop, som några år tidigare hade pantsatt det åt Udd Jönsson för 300 daler. Konungens köpman Anders Larsson, som vid nyssnämnda tillfälle var ombud för Udd Jönssons änka, begärde av rätten att för hennes räkning låta uppbjuda och försälja huset. Den 20 aug. 1578 upplät konungens ryske tolk, Peder Jönsson,⁺⁾ åt sin hustrus broder, Erik Björnson, bördsrätten till detta hus, vilket Jören Löwenkop måst sälja för gälds skuld. Udd Jönsson, som hade varit borgmästare i Vadstena, efterlämnade vid sin död änkan Anna samt barn. Arvingarne uppläto tillsammans 1580 8/10 till konungens

+) Nämnas även ovan under n:r 11 Köpmangatan.

trotjänare och befallningsman på Stockholms slott, Erik Björnsson, detta stenhus med grund vid Stortorget i hörnet av Svartmangatan, vilket Löwentop hade förpantat till Udd Jönsson för 300 slagne daler och en läst osmundsjärn. Boden under samma hus hade förpantats till guldsmeden Frans Beijer (se Rådsmatrikeln), som samma dag sålde den till Erik Björnsson för 930 mark i konung Eriks mynt (motsvarande 145 daler 10 öre i gängbart mynt).

Förmodligen var det detta hus, som 1582 tillhörde Engelbrekt ryss-tolk, som själv bodde där.

Att huset 1612 1/8 kallas Hans Olofsson guldsmeds, ha vi ovan funnit. Denne var skattskriften här 1605-1616.

Den 15 nov. 1645 sålde välborne Jören Patkull till Askevid till konstrike mäster Hans Hennings, stadens barberare, att litet stenhus vid Svartmangatan närmast norr om fru Anna Bureus' hus och söder om mäster Hans förre hus. Bredden mellan mäster Hans farre hus och söderut till fru Anna Bureus' husport var 9 alnar, på östra sidan vid välborna fru Beata Oxenstiernas hus (på tomten till Nuv. n:r 17 Köpmangatan, 3 Stortorget) $8\frac{1}{2}$ aln, längden från gatan österut till välborna fru Beatas hus var 14 alnar 12 tum.

4. Östra sidan av Svartmangatan från Kindstugatan till Tyska Brunn.

Rörande dessa ävensom de närmaste på Kindstugatans södra sida under medeltiden hänvisas till följande belägg i kronol. ordning.

1402 9/8. Mellan Hintze van Unnas omyndige son, arendt van Unna, och den förres änkas man, Peter Mölner (mjölnare) gjordes arvskifte, varvid överenskoms, att Arendt skulle få boden vid gatan under det stenhus, som förut Hintze och nu Peter Mölner besatt mot S:t Gertruds gillestuga; jämte källaren därunder vid gatan samt den andra källaren "de benden denne in gange des huses belegen is mit deme fundamente vnde mit deme boden dar bawen vpp".

1445 18/10. S:t Katarina och S:t Anuts tomt låg östan hart vid herr Klaus Lövenbergs stenhus.

1456 7/4. Nils Dobbin upplät till mäster Laurens orgamästare för 260 m. stockh. stenhuset tvärs emot S:t Gertruds gillestuga i hörnet

närmast Albert van Lineas. Egendomen, som förut tillhört Nils Dobbins svärfader, hade fri ingång, fritt gårdsrum innanför och en källare samt hälften i en brunn. /Denne mäster Laurens orgonästare hade en måg vid namn Peder Jensson, till vilken han 1476 14/4 upplät hälften i det stenhus, som han själv besatt. Om detta hus, som utgjorde dotterns hengift, var identiskt med ovannämnda, har ej kunnat avgöras/.

1458 25/11. Hans Helmholt upplät för 225 m. stockh. till Gödert van der Elst pärlstickare ett stenhus tvärs över S:t Gertruds gillestuga med allt tillbehör: brygghus och bryggredskap, panna m.m. Uppgörelsen bestyrktes 1459 26/6, varvid stenhuset sadet ligga mellan Jöns Olssons och Klaus Lörenbergs hus, och fastigheten beskrives som stenhus med brygghus, panna, skorsten och rökgata. /Om Hans Helmholt vet man, att han var arvinge till Klaus Lörenbergs änka, h. Bela Berendsdotter; han blev 1452 broder i S:t Gertruds gille och 1468 in extremis i Helga Lekamens gille. Hans hustru Anna förekommer in extremis i sistnämnda gille 1467. Se för öfrigt Rådsmatrikeln./

1468 1/8. Henning Pynnow upplät för 10 lödiga mark till Gödert van der Elst ett gammalt stenhus med 4 murar, 2 källare och en kålgård, på Kindstugatan bakom Heyne Myntomästares gård; kålgården låg mellan Fredagsallmosans gård och Erik Pederssons.

1469 3/7. Bykyrkans föreståndare, Jöns Olsson och Hans Eckerholt uppläto till Gödert van der Elst pärlstickare en tomt med källare, skorsten, träbyggning med fritt droppfall, som sal. Peder snickare själv hade och hade givit till Bykyrkan för sin hustru Annas själ..

1469 6/11. Svartbrodern Evert van Husen upplät till Gödert van der Elst en tomt med välvd källare för 34 mark. Längden var 22 alnar, bredden 12. Här angives ej uttryckligen, att läget var här i trakten, varför är möjligt, att detta belägg bör utrangeras.

1437 13/11. Gödert van der Elst gjorde testamente med sin hustru Margareta.

1477 16/6. Förbjöds Skimblepening vid vite av 40 m. att ha två gatubodar. Han finge varken ha kläder eller "spisseri" i boden vid Korntorget.

1482 4/12. Antecknades, att Hans Skymblepening till fru Elin, herr

Erik Axelssons änka, upplätit sitt hus och liggande grund på Svartmangatan i hörnet jämte en tomt tvärs över gatan gentemot huset. Den rättighet, som S:t Kristoffers kor och altare hade i stenhuset och tomten, skulle i stället bliva i stenhuset bredvid, som Hans Skymblepenning även ägde.

1484 20/3. Hans Skymblepening upplät till mäster Gödert brunnen i den sistnämndes hus.

1483 3/3 (infört i tänkeboken 1484 27/3). Syn rörande hus, tillhöriga Hans Skymblepening och Gödert pärlstickare, ifråga om dropprum, som Hans Skymblepening hade salt till fru Elin Götzstaffsdotter invid fordom Gödert pärlstickare, vilket dropprum drager in till Kindstugatan och in till S:t Katarina dropprum.

1484 2/6. Rörande mur, brunn, dropprum mellan Peder Olsson och Hans Skymblepening träffades den överenskommelsen, att Peder Olsson ansågs äga muren i gången mellan fru Elins och Peder Olssons hus; hans föräldrar hade låtit mura den. Peder Olsson ägde en halv brunn i mäster Gödert pärlstickares gård samt fritt dropprum in i gången, som fru Elin köpt av Skimmelpening.

1485 2/7. I sitt donationsbrev till S:t Kristoffers altare och kor i Bykyrkan donera Hans Skymblepening och hans hustru Metta 2 lödiga mark ur huset på Svartmangatan, där han bor mellan fru Elins gård och Gödert pärlstickares mot S:t Gertruds gillestuga, jämte en gård med två stallgårdar belägna mot Svartbrödra örtagård och stenhus.

1491 31/8. Gödert Pärstickares syster, Margareta van der Elzt i Androp, upplät arvet efter Gödert till hans änka, h. Margareta, vilken i sin ordning till sin mans moders systerson, Klaus överskärare, upplät en trögård på Kindstugatan näst östan före fru Elins, herr Erik Axelssons änkas, stenhus på södra sidan av gatan. Fastigheten beskrives som en jordstuga, en kallare därunder, ett litet rum innan sunnan stugan, vilket Gödert givit honom i testamente med "bodher gongane wedh östra och södra muren"; muren östan gången, som mäster Gödert med hela huset hade givit till Helga 5 Unders (= Wunders, särs) prebende i Bykyrkan, skulle till hälften höra till Klaus, eftersom tre hans underslag lägo där i muren. Tomtens längd från gatan in i gången var 24 alnar. Vidare en tomt och byggnad innan (sunnan) samma

gård och tomt, som hennes man givit honom och vilken i längd var 13 alnar inåt samt i bredd utefter den andra förskrivna tomten 12 alnar; priset för den sistnämnda var 28 mark.

1507 17/3. Hans Meybom upplät till Nils Jansson en uppbyggd gård på Kindstugatan mellan fru Elins och h. Margareta Pärlistickares hus med tomt och byggning. Längden vid gatan från fru Elins hus in till h. Margits portgång var vid jorden 10 alnar och fritt ovan hennes portgång, mellan båda murarna sydligast i gården 12 alnar i grunden och 14 alnar ovan till, från gatan in söderut 20 $\frac{3}{4}$ aln.

1511 22/9. Hustru Margit Pärlistickares upplät åt Karl guldsmed en kryddgårdstomt på Kindstugatan näst östan det stenhus, som Mattes Ryaner förut hade upplåtit åt Karl guldsmed med Staffan Kortsson. Detta köp stadfästes nu av h. Margit, som fick 6 mark ytterligare till de 40 m., som Mattes Ryaner förut hade fått.

1512 9/8 (uppsl. 155) Niklas Jansson upplät för 100 m. till Olof Jansson en uppbyggd trädgård på Kindstugatan på södra sidan näst östan Bengt Arendssons mur och näst västan h. Margretas hus och portgång till hennes hus på gatan; "som öffra delin offuer samma porht gangh för ne gaurdh tillhörer begge fför^{ne} huss oc mwre mellom Som alne talet wid jorden til fför de Benct Arendssons mwr bak wil garden Sunnan til är han 12 alne i grunden och 14 alne offuan til wid hustrv Margreta gongh Än ffran almeningsgaten jw i Södre är 20 alne och $1\frac{1}{2}$ quarter".

1524 11/7. H. Kristina Meyenbom uppbjöd 1:a gången sitt hus på Kindstugatan (2:a g. 1524 18/7 och 3:e g. 1524 25/7).

1524 20/7. Hans Nagels hustru Birgitta upplät till bagaren i Arboga Peder Mattesson ett hus på Svartmangatan, som var hörnhuset tvärs över gamla fru Elins hus, vilket Henrik skräddare då besatt och brukade. Priset var 800 m., och skulle h. Birgitta betala 100 mark till syster Katarina Nilsson i S:t Klara kloster. Till huset hörde en gatubod och en källare.

1526 9/8. Knut Andersson visade ett brev på ett nedfallet hus på Svartmangatan, som kallades fru Elins hus. Han fick hälften av huset till dess att fru Mereta, herr Åke Jörienssons änka, kunde styrka sin rätt till huset.

1528 13/5. E. Kristina Meyenbom salde för 300 m. till h. Margret Jakob Laurenssons ett stenhus och grund på Kindstugatan mellan Måns Perssons och Olof Jönssons hus. Längden var 20 alnar, bredden 17 med "gong och alt, såå at bredden är thet uth med gatuna löper".

Efter denna allmänna inledning övergår jag nu till
N:r 17 Svartmangatan.

Vid arvsafte 1570 4/11 efter h. Birgitta, Finved guldsmeds hustru, fick Finved på sin lott, utom hörnhuset av Svartmangatan och Kindstugatan, även det hus, där bryggehuset och brunnen i gårdsrummet funnos, medan h. Britas arvingar, som voro Andreas Eriksson, Olof Andersson och hustru Barbro, fingo huset på Kindstugatan mellan Finveds eget hus och Witting Månssons, husen vid Söderport på västra siden samt tomten, där huset låg. Finved hade en syster, h. Ingeborg i Lundby, som 1574 16/6 lät anteckna ett huskåp, som hennes målsman och förmyndare, anders skrivare i Lundby, hade gjort på hans styvbarns vägnar, Nils Nilsson och Botilda Nilsdotter, vilka voro brors barnbarn till h. Ingeborg, och med samtycke av h. Ursilia, Hans Kruses äkta maka. Det gällde arvsafte av två hus på Svartmangatan, varvid Hans Kruses styvbarn på sin del fingo det stora hörnhuset på Kindstugatan, och h. Ingeborg fick det mindre huset, beläget i gården innanför det stora. Vidare fick h. Ingeborg en källare med bod uppepå av det stora huset; längden av boden var 14 1/4 aln och bredden 12 3/4 aln, där den var störst; längden in i källaren 13 1/8 aln, bredden 8 3/8 aln. Här uppräknas badstuga, brygghus, pörte, bagarstuga och en liten nattstuga ovanpå kammaren ävensom brunn.— Den 7 mars 1586 uppbjöds gamle Finved guldsmeds hus på Svartmangatan.

Helt säkert var det detta hus, det andra från hörnet, som 1586 15/6 kallas förfallet, då det av Joen Knutsson, som erhållit det genom sin hustru, vilken ärvt sin farmor h. Ingeborg i Lundby, byttes bort till konungens kamrerare Knut Persson. Det uppgavs med sina fönster vetta mot den gamla gillestugan samt innehålla bagarstuga, brygghus, köler(= mältbod) och brunn; vidare ingick i uppgörelsen ett litet gårdsrum innanför det hus, som Knut Persson då bebodde, och vilket förut lytt därunder. Knut Persson lämnade i stället till Joen Knutsson stenhuset

överst i Gråmmelegere, som ut hade köpt av Eskil Larsson murmästare för 207 daler. Nu lämnade Joen Erutsson 93 daler i mellangift.

Om vi nu återgå till hörnhuset och Botilda Nilsdotter, så tycks hon ha blivit gift med Isak guldsmed, ty 1591 4/10 uppläto Isak guldsmed och hans hustru samt hustruns broder Nils Nilsson för 500 daler till apotekaren Brendt Berchelt detta stenhus i hörnet vid Finska kyrkan. I 1582-års mantalsförteckning är Isak guldsmed angiven som ägare, och i skotteboken 1583-1602 finnes han ännu kvar som boende här. Huset kallas Isak guldsmeds ännu 1620 12/8, då ett 3:e uppbud gjordes därpå.

Berndt apotekares hustru var syster till apotekaren Donatus Teuthsman (+ 1620 eller 1621), vilken i sin ordning var gift med h. Elisabeth. Donatus hade tre söner: Donatus, Mattias och Tomas, en dotter Karin (g. 1619 9/5 m. kansliförvanten Kristian Wilchen⁺), + före 1625 6/12, samt ytterligare en dotter, som blev hustru till Elias Reisenbach (1638 20/5 omgift med en Anna Nilsdotter). Donatus Donatsson, som ärvde sin faster, hade dött i Tyskland, varefter hans moder Elisabeth (+ strax före 1638 9/5 och begravnen i egen lägerstad i Storkyrkan, varför erlades 100 daler) sedan ärvde honom.

Bröderna Mattias och Tomas (den senare boende här 1624) samt svågern Elias Reisenbach (upptagen i skotteboken 1617) fingo på sin lott Berndt apotekares gamla hus gentemot Tyska kyrkans gavel och sålde det 1629 5/11 för 1050 daler till grannen, kungens troman, generalöversten välborne Antonius Monier. Beträffande apotekare Donatus och Berndt hänvisas till de välbekanta arbetena av Levertin & Schimmler samt Ahlberg, ävensom min lilla uppsats i Farmaceutisk Revy, 1918, sid. 578.

Om Anton Monier har Schlegel och Klingspors matrikel en hel del upplysningar (se sid. 191), av vilka några torde vara förtjänta av att här återgivas. Monier, som var född i Brüssel och tillhörde en adlig ätt, började redan tidigt sin krigarbana. Efter resor inom och utom Europa kom han till konung Gustav Adolf, som gjorde honom till chef för belägringen av Perna. År 1618 överstelöjtnant över allt artilleriet och 1622 naturaliserad svensk adelsman, utnämndes han

+) Skriven här 1620 utan skatt.

711,1721,

hyresgäs-

ag äro

av Köpman-

av ran-

r 1699

Bååth

årsbok

register,

som mot-

is över

molikt

gen borde

99-105.

åltmar-

i samf.

få upp-

tt härvid

lare upp-

tts Jakobs-

en J. Nord-

tande där-

ogörelse,

Nordlan-

tt samman-

iggande av-

ppgifter,

med kyr-

t äldre

ärfader

omtalas

rik Dahl-

1624 till vice rikstygsmästare och skickades i dec. s.å. till zaren i Moskva i viktiga angelägenheter. Då Axel Oxenstierna år 1634 begärde, att Monier skulle avlägnas från Stralsund, emedan han dels på grund av sin ålder, dels av andra orsaker, icke vore riket till någon nytta, svarade regeringen s.å. att han, utan att därom på förhand underrätta, hade övergått från svensk till kursachsisk tjänst. I anledning härav lades beslag på all hans egendom, till dess att han komme och förklarade sig. Någon nämnvärd tid härtill tycks man ej ha lämnat honom, ty redan s.å. var hans egendom här vid Svartmangatan i andra händer.

Det torde icke vara öfjärvt att antaga, att det var genom Axel Oxenstiernas inflytande, som hans broder Gabriel, riksdrotsen m.m., kom i besittning av huset. Den 6 oktober 1634 sålde herr Gabriel Gustavsson Oxenstierna det för 3000 riksdaler in specie till konung Gustav Adolfs förne sekreterare Peder Eriksson (Rosensköld) med grund och ett litet gårdsrum gent över Tyska kyrkans östra gavel, i hörnet. Längden utmed Svartmangatan var $32 \frac{3}{4}$ aln och bredden vid Kindstugatan $25 \frac{1}{2}$ aln.

Vid försäljningen av grannegendomen i öster 1638 $13/6$ betecknades n:r 13 såsom Peder Rosenskiölds hus.-- Assessorn i Göta hovrätt Peder Eriksson, + 1656 $11/3$, var gift 1:o) 1616 $15/9$ med Katarina Olofsdotter (f. 1595 $16/6$, + 1641 $14/2$, dotter av prosten Olaus Canuti och Magdalena Baraldsdotter), 2:o) med Elin Krabbe i hennes 2:a gifte (dotter till Jöns Eriksson Krabbe och Marta Store), 3:o) efter 1645 med Kristina Lood (Anrep).

Peder Rosensköld upplät 1645 $20/9$ till högvälborna grevinnan fru Kristina Brahe, grevinna till Visingsborg, friherinna till Ridboholm, och Lindholm, fru till (här nämnas 3 mindre gårdar), ett stenhus med ett litet gårdsrum innanför, mitt för Tyska kyrkans östra gavel. Priset var 2300 riksdaler in specie jämte en silverkanna om 100 lod som äreskänk. Längden vid Svartmangatan på västra sidan från hörnet till Kinhestegatan och söderut till Albin Pichel skräddares hus var $32 \frac{1}{4}$ aln, bredden på norra sidan vid Kinhestegatan från hörnet på västra sidan och österut till salig greve Nils' hus $25 \frac{1}{4}$ aln; längden på östra

sidan vid greve Nils' hus både av huset och husnumret är 23 alnar, bredden vid Albin skräddares hus 11 alnar.- Huset hade blivit uppbjudet för 3:e gången 1645 25/8.-

Hustru Kerstin Brahe, som också innehade n:r 19 Svartmangatan, medan däremot n:r 21 och 23 vid samma gata tillhörde resp. Albin skräddare och Johan Didriksson skräddare, var enl. Anreps Ättertavlor född 1609 10/7, + 1684 24/7, gift 1638 7/10 med fältmarskalken Åke Henriks-son Thott till Ekolsund, fader till Klas Thott. Själv var Kristina Brahe enl. samma källa dotter av Abraham Pedersson Brahe till Visingsborg.

I ett fastebrev på pergament i Riksarkivet (se nedan sid. 319 f), daterat 1647 31/5, vilket utan tvivel hänför sig till en något äldre tid, kallas hörnegendomen för fru Kerstin Brahes hus och på en åtföljande karta, som torde få anses vara från omkr. 1647 31/5, betecknas hörnhuset som Elias snörmakares. Dess fasad åt Kindstugatan hade en längd av 23 $\frac{1}{2}$ aln; närmast söder om huset befann sig Elias snörmakares husrum, som sköt in ungefär lika långt från Svartmangatan men var smälare vid gatan än inåt. Söder om gården och åt Svartmangatan (n:r 19 alltså) låg Elias snörmakares andra hus. Sammanlagda längden utmed Svartmangatan var 32 alnar. Den lilla tomtedel i hörnet, som nu är öppen plats, var alltså då bebyggd. Denne Elias snörmakare är utan tvivel identisk med förut omnämnde Elias Reichenbach, som enl. mantalsförteckningen av år 1652 var snörmakare och då skriven här.- För övrigt hänvisas till ett par utdrag ur Westinska saml. i Uppsala universitets bibliotek, N. 1069. "Huset gent emot Tyska kyrkan i hörnet af 'Kimsta' och Svartmangatorna tillhörde Hof Snörmakaren Elias Reichenbach 1658. Han hade 5 äldre köpebref på egendomen. Han hade köpt det för 38000 d:r sp: och det värderades af Lagistraten 1660 tillsammans med R.lilla Stenhus till 10.000 Rdr./och upptogs i boupp-teckningen efter dess hustru 1644 till 22500 d:r efter hans död omkring 1668. Han/s/arfvingar försålde detsamma d.sista Mars 1669 till Vinskänken Kock emot 22.000 d:r enkelt

kmt. 'eller nu gängse Sölf:r 7.333 $\frac{1}{3}$ dr', i köpebrevet uppgifves det hålla i bredden på Vestra sidan vid Svartmangatan ifrån hörnet och söder intill Sul. Reichenbachs arfvingars lilla hus $14\frac{1}{2}$ al/nyid samma gata är en hvälfd kammare in under lilla stenhus trappan som hörer till detta hus, och håller samma kammare uti bredden vid Svartmangatan ifrån detta hus och söder till halfva muren som är emellan lilla Stenhus portgången och berörda hvälfvda kammare under trappan $4\frac{3}{20}$ al/n/ på Norra sidan vid älmsta gatan håller huset i längd ifrån hörnet och öster ut intill H:r Falkenbergernas hus 26 al(nv/r vid sistnämnde hus håller sjelfva stenhuset uti bredden ifrån gatan och söder ut till gårdsrummet 15 al(na), på samma sida vid bente gårds rum uti bredden ifrån stora huset och söder in till deras stall $7\frac{19}{20}$. Längden på Södra sidan vid bemalte Stall ifrån hörnet vid Gårdsrummet och Väster intill lilla Stenhuset $11\frac{1}{2}$ al/na/r. I Nedre våningen strax vid portgången nämnes Två stugor och däremellan en kammare, ett kök och en hvälfd bod.- Efter Kocks död 1680 innehades egendomen af dess enka maria Speck och Reichenbachs barn ännu 1700.- Det bredvid lilla Stenhuset är troligen det i Baupt. efter R. hustru upptagna; Huset som Sternert tillslaget är köpt för 2800 R^r eller 11.200 dr. /Han hade i huset en silkesbod/".- Den andra handlingen är kortare:

"Hof Snärmakaren Elias Reichenbach död omkring 1668. Hade utom förenämnda 2^{ne} hus en malmgård värderad till 1200 d:r en gård i Strengnäs inlöst för 2.500 dr. Gift 1:o med /blankt/, 2:o med /blankt/ Persdotter Buller. Död och begrafven i Storkyrkan d: 3 Sept. 1658. baupt. 11/3 1664. /Hennes bror var Löjtnant Abraham Fehrsson Buller/, 3:o 1663 med Anna.

Barn med 2:dra hustru.

Gertrud, troligen med 1:sta hustru.
g.m. Bertil Johansson

Elias R. mindrig 1668? lefde 1676
Catharina, Samuel och Elisabeth,
en af de senare döttrarna var
gift med Erich Emporagrus".

N:r 19 Svartmangatan.

Egendomen närmast söder om hörnegendomen kallades 1544 29/10 och 1545 7/10 för Mårten guldsmeds samt 1551 12/10 för Herman krutmakares.

1711, 1721,

n hyresgäs-
tag äro

av Köpman-

t av ran-

år 1699

. Bååth

årsbok

d register,

son mot-

els över

nnolikt

gen borde

99-105.

fältmar-

i samf.

a få upp-

ett härvid

llare upp-

atts Jakobs-

ben J. Nord-

ctande där-

logörelse,

e Nordlan-

att samman-

liggande av-

uppgifter,

n med kyr-

at äldre

värfader

omtalas

rik Dahl-

Se vidare n:r 17. Den 1 april 1622 salde Erasmus Georgii på egna, sin hustrus och hennes systers, Karin Isaksdotter, vägnar för 675 daler (varje daler räknad som 32 öre) till konungens tygmästare välborne Antonius Monier detta stenhus och grund med gårdsrum och brunn vid Tyska kyrkan mellan Berndt apotekares och Filip skomakares hus. Såsom Antonii Moniers hus betecknas egendomen 1623 17/12 och 1627 16/6. Den 31 okt. 1631 uppbjöds Antonii Moniers hus vid Tyska kyrkan 1:a gången. Kan tillägga, att ovannämnda Karin Isaksdotter 1651 1/1 blev vigd vid Erik Jöransson.

N:r 21 Svartmangatan.

Borgmästaren Peder Nilsson upplät 1544 29/10 för 300 mark detta stenhus med liggande grund åt Herman Spräck i Arboga. Denne var styvfader till Erik Mickelsson, som 1545 5/10 erkände sig ha fått sitt fadernearv efter Mickel Nilsson. Härvid pantsatte Herman Spräck till Erik Mickelsson ett stennus, som Bartolomeus skräddare bebodde, vilket sannolikt just var detta, eftersom Erik Mickelsson, kungens tjänare, och Jören Persson (förmodligen Erik XIV:s gunstling) 1551 12/10 för 580 m. stockh. uppläto detta stenhus mellan Herman krutmakare och Kristoffer skräddare till Bartolomeus skräddare. Redan 1541 24/6 talas om Bertil skräddares hus här (Lüderes Denkmal, sid. 173). Emellertid omtalas i tänkeboken, huru Herman Spräck med sin hustru Elisabeth 1545 7/10 upplät till borgmästaren Peder Nilsson, utom ett stennus, som Herman fått genom sitt giftermål, även detta stenhus mellan Kristoffer skräddares och Morten guldsmeds hus. Priset för det sistnämnda var 400 mark. Den 10 februari 1613 fick mäster Filip Iserman skomakare upplåtelse av Olof Amundsson i Torno i Västerbotten och Klas Klason, hans hustrus broder, Hans Johansson i Arboga på det hus, som fördom tillhört Klas Bertilsson; priset var 500 daler. Möjligen var det samma hus, som uppbjöds 1:a gången 1612 26/10 och då kallades Olof Anderssons hus på Svartmangatan, som Filip skomakare bodde i. Klas Bertilsson kan möjligen ha varit son till Bartolomeus skräddare, för vilket, utom sannolikheten, även talar, att han var kungl. maj:ts hovskräddare (står som sådan i 1582 års mentalslängd). I skotteboken för 1604-1618 uppträder här Klas skräddare, som troligen var samme man, ehuru han ett enstaka

n hyresgäs-
tag äro

av Köpman-

t av ran-

år 1699

. Bååth

årsbok

d register,

son mot-

tjels över

sannolikt

igen borde

99-105.

Fältmar-

i samf.

a få upp-

att härvid

llare upp-

atts Jakobs-

ten J. Nord-

ttande där-

dogörelse,

r Nordlan-

att samman-

liggande av-

uppgifter,

en med kyr-

at äldre

svärfader

omtalas

Erik Dahl-

år kallas Unge Klas skräddare, vilket väl ej torde böra tillmätas någon avgörande betydelse.

Den 1 april 1622 kallas huset Filip skomakares; han finnes kvar i skotteboken 1620, och året därpå finner man änkan. Under samma benämning uppbjöds huset 1:a gången 1622 26/8. I skotteboken finnes Filip skomakare här första gången 1596, förmodligen som hyresgäst, bodde så några år på annat håll, men upptages 1600 anyo och står sedan kvar till och med år 1620 såsom ovan nämndes.

Den 17 december 1623 upplät h. Katarina, sal. mäster Filip Iserman skomakares änka, huset för 950 daler till mäster Tomas Silzdorp skomakare, vilken behöll det till 1627 16/6. Då upplät han det (för 1200 daler) till mäster Albin Pickell skräddare, vilken hade det kvar ännu 1652, ty då står han upptagen här i mantalsförteckningen jämte hustru, gesäll och piga.

N:r 23 Svartmangatan.

Kallas Kristoffer skräddares hus 1544 29/10, 1545 7/10, 1551 12/10, 1553 16/7.-

Den 17 december 1623 kallas huset för Mårten Hansson länsmans i Torstuna hus, och den 23 maj 1627 upplät Mårten Hansson Kruse i Torstuna socken detta stenhus med grund i hörnet åt Tunnbindaregatan (priset 1200 daler) till skomakaren Johan Didriksson. Denne bodde här, och ägdeväl också huset redan år 1622. Fastebrevet utfärdades ofta flera år efter köpebrevet. I mantalsförteckningen för 1652 finner man som ägare Johan Didrikssons änka, vilken drev skomakareyrket med hjälp av tre gesäller och en piga.

På samma plats i skotteboken förekommer åren 1595 och 1596 Nils kruus, därefter hans änka Cecilia åren 1597-1601 samt år 1602 Petter Kruse. Huruvida någon av dem varit ägare till n:r 23 Svartmangatan, eller de endast hyrt där, kan jag ej säga, men det förstnämnda förefaller åtminstone sannolikt med tanke på att en person med samma släktnamn var det några år senare. I Svenska Adels Ättartavlor upptager Andrep under ätten Crusebjörn Petter Kruse till Ornäs i Thorsångs socken och Dalarne samt Kullerstad i Östergötland, gift med Cecilia Rehn, + 1645 16/11, dotter till borgaren i Stockholm Ingevald Olofsson (om vil-

1711, 1721,

en hyresgäs-

ntag äro

av Köpman-

et av ran-

år 1699

i. Bååth

s årsbok

ed register,

r som mot-

dels över

annolikt

igen borde

99-105.

Fältmar-

i samf.

ka få upp-

att härvid

allare upp-

atts Jakobs-

kten J. Nord-

ittande där-

edogörelse,

ör Nordlan-

att samman-

eliggande av-

uppgifter,

en med kyr-

tat äldre

svärfader

omtalas

Erik Dahl-

ken se ovan under n:r 2 Hindstugatan och andra bandet av detta arbete under uppsatsen om kv. Argus). Eventuell släktskap mellan Nils, Petter och Mårten Hansson framgår ej av Ättartavlorna. Man skulle kunna tänka sig, att Petter Iruse gift sig med Nils Aruus' änka Cecilia, och att denna varit identisk med Cecilia Ingevaldsdotter.-

Tyska Skolgränden kallas numera den smala gata, som går österut mellan n:r 23 och 25 Svartmangatan. Under 1500-talet gick den under namnen Tunnbindaregatan och Gillstugugatan, eller också brukade man omskrivningar: tvärgatan, som löper från Svartbrödra till Själagården, o.s.v. Egendomarnes öden där har jag något berört i mina uppsatser i Samf.Å:t Eriks årbok 1916 och 1917, varför jag här förbigår där lämnade uppgifter.

Den 16 mars 1508 gör prebendaten i Uppsala och Stockholm Martin Frome veterligt, att han med vänners och fränders råde, särdeles hederlige herrens, mäster Kristoffer Lintorps domprostens i Uppsala, som var hans närmaste släktinge och enda arvinge, gjort ett skifte och byte med Uppsala domkyrka på det villkor, att han till denna lämnade sitt stenhus i Stockholm tvärs över från "swartbrödra klostre, i mellan vaarfvr gillestuga vesthan före, och thz mith (Martin Fromes) hwss, som Henric baardskaerare nw innosither östan til mz tomt, grundh och alla aabygningh thz tilhörer" och all årlig avgäld, 10 marker. Martin Frome fick i stället ett stenhus i Uppsala, som han skulle åtnjuta under sin livstid, ej längre; domkyrkan skulle vidare lämna Frome 10 mark årligen, så länge han levde, mot de 10 mark, som hon uppbar av hans hus i Stockholm. Efter Martin Fromes död skulle domkyrkan varje år till evig tid hålla ett anniversarium för de räntor och uppbörder, som hon årligen hade av huset i Stockholm, för hans, hans föräldrars och flera framlidne goda vänners och efterkommandes själar. Henrik bårdskärare står skriven här trakten i skotteboken 1501-09, 1516-23.- Egendomens läge har ej preciserats, den låg dock i kv. Cygnus dler på nuv. Tyska Brunn.

N:r 25 Svartmangatan.

Ägdes på 1550-talet av Peder klockare^{x)}, som hade ärvt egendomen

x) Om denne, som även var bokbindare, se A. Hedbergs uppsats: Bokbindare-bokför-re i Sverige 1500-1630 (Pro Novitate II, sid. 155 fSthm 1914)

1711, 1721,

en hyresgäs-

ntag äro

av Köpman-

et av ran-

år 1699

L. Bååth

s årsbok

ed register,

r som mot-

dels över

sannolikt

igen borde

99-105.

Fältmar-

i Samf.

ka få upp-

att härvid

allare upp-

atts Jakobs-

kten J. Nord-

ättande där-

edogörelse,

ör Nordlan-

att samman-

eliggande av-

uppgifter,

en med kyr-

tat äldre

svärfader

omtalas

Erik Dahl-

med sin hustru och 1553 16/7 bytte bort densamma till Filip Guldsmid. Efter dennes död gick huset till änkan, hustru Margit Wilsdotter, som den 17 december 1565 sålde det till Olof Henriksson Kock för 1100 merk. Möjligen var det detta hus, som omtalas 1579 22/6. I sådant fall skulle hälften då ha upplåtits av borgmästaren Henrik Olofssons arvingar, Feder Mattsson i Ingo socken och Mickel Hansson, på egne och med arvingars vägnar till borgmästaren Matts Persson. Läget anges vara nedanför ärkebiskop Larses hus, och Henrik Olofsson säges ha fått egendomen genom giftermål med Matts Perssons hustrus (Margareta) sal. moder h. Karin. Priset var för det halva huset 133 $\frac{1}{2}$ daler. Två portar funnos, den ena åt Gillsuguränden. H. Margareta står som ägarinna i 1582 års mantalslängd, men huset kallas 1601 7/12, då grannhuset försäljes, för framlidne Matts Perssons hus.

Den 19 juni 1626 uppgives mäster Didrik Debellt skinnare vara ägare och lihaldeles i mantalslängden för 1652, då han var skriven här med 4 gesäller och en piga. Enl. skotteboken har han bott här från 1608.

5. Övriga hus i kvarteren Cygnus, Cassiopea och Cephens m.fl.

Egendomen näst öster om föregående.

Tillhörde på 1500-talet Stockholms hospital, Danviken, vanligen kallat Spettalen, som 1565 9/7 sålde den till konungens körsven Mårten Påvalsson för 800 merk,

I tänkeboken omtalas 1601 7/12, huru välbärdig Stephanus Lemnius på egne och sin svägers, välb. Johan Sasses, och Johan Luts vägnar upplät för 500 daler till förre ärkebiskopen mäster Abraham två sammurade stenhus på Svartmangatan på östra sidan om gatan mellan framlidne Matts Perssons och Måns skeppsskrivares hus. Det är möjligt, att de lågo här, det ena innanför (söder om) det andra. Till huset på norra sidan, där Nohe skomakare bodde, hörde en källare med ingång från tvärgatan (= Tyska Skolgr.) under Måns skeppsskrivares hus, och i det andra på södra sidan, där mäster Påval bårdsjärare bott, fanns ett litet gårdsrum och där innanför en välvd källare och en välvd stenbod med fri port och utgång åt bakgatan, som löpte från Vårfru gillestugans

1711, 1721,

ren hyresgäs-

ntag äro

a av Köpman-

det av ran-

år 1699

H. Bååth

s årsbok

ned register,

er som mot-

dels över

sannolikt

ligen borde

. 99-105.

Fältmar-

d i samf.

ka få upp-

att härvid

ullare upp-

Matts Jakobs-

kten J. Nord-

ättande där-

edogörelse,

ör Nordlan-

att samman-

eliggande av-

uppgifter,

den med kyr-

stat äldre

svärfader

n omtalas

Erik Dahl-

tomt m.m.- Den nämnda bakgatan torde ha varit Skärgårdsgatan.

Den 16 nov. 1612 sålde h. Malin Larsdotter, änka efter ärkebiskop Abraham i Uppsala, för 200 daler (var och en värd 32 öre) till mäster Bartolomeus Boot skomakare dessa två sammanmurade stenhus på Svartmangatan uppsides näst nedanför sal. mäster Påual bårdskärarens hus, med 2 fria portar och utgång, vilka hus räckte ifrån Påvels hus in till hörnhuset i tvärgatan, som löpte intill S:t Katarina gillestuga. Köpet klandrades 1621 13/8 av välb. Axel Drake och Johan Luth, men klandret avvisades av rätten; härvid uppräknas en källare, stenbod och utgång genom denna bod, beläget vid Svartmangatan, och som säljare står utom änkan, h. Malin, även hennes dotters man Nils Krok.

Den 19 juni 1626 sålde borgmästaren Nils Erikssons änka, h. Karin, detta stenhus för 650 daler till mäster Didrik Debellt skinnare, vilken, som vi ovan sågo, förut ägde huset intill.

N:r 10 Skärgårdsgatan.

Tillhörde likasom grannhuset i väster på 1560-talet Spettalen, som 1565 19/3 för 800 mark sålde huset till konungens körsven Lasse Henriks-son.

Om föregående hypoteser äro riktiga, borde detta stenhus vara identiskt med det, vars hälft 1595 21/7 såldes av Måns Persson, f.d. skepps-skrivare, till konungens trotjänare, vintapparen Sven Staffansson, för 175 daler. Den ena hälften i huset hade Måns Persson fått genom gifte med sin framlidne hustru Valborg Henriksdotter, den andra hälften hade Sven vintappare ärvt på sin hustrus vägnar efter henne. Hela huset var uppskattat till 350 daler. Huset kallas välborne Måns Mårtensson Palms kam-marråds hus 1626 19/6, och likaså 1638 29/10, då det uppbjöds 1:a gången.

N:r 8 Skärgårdsgatan.

Angående Tyska Skolan, vars öden förut äro bekanta, vill jag endast erinra om följande. Hos Palmiskiöld uppgives, att tomten, varpå Svartbröd-ers gillestuga (= S:t Katarina gillestuga) stött, av konung Johan 1576 20/11 förärats till hertig Sigismunds tuktomästare Arnold Grothusen. I tänkebo-ken säges 1577 12/1, att Stockholms Stad på befallning av hertig Sigis-mund som gåva överlämnat till Arnold Grothusen den tomt, där fordom Svart-brödernas gillestuga befann sig och där 1577.12/1 en standelverksbyggning

var uppsatt, liggande på Tunnbindaregatan. Längden av tomten var 40 $\frac{1}{2}$ aln, bredden 41 $\frac{1}{2}$. I 1582-års mantalsförteckning betecknas fastigheten som Arnold Grothusens stenhus. Den 6 aug. 1627 uppbjödo föreståndarne för Tyska församlingen för 1:a gången Tyska skolan, som de hade köpt av doctör Johannes Messenius. För övrigt hänvisas till Lüdekes Denkmal och min uppsats över Gillena i Samf. S:t Eriks årsbok 1917.

Näst intill S:t Katarinas gillestuga och öster om det nederrallna huset, där tunnbindaren satt, befann sig ett stenhus, som konung Gustav Vasa 1528 6/6 överlämnade som ersättning åt h. Anna Tashomakarens för 30 skeppund koppar och 10 läster järn, som han tagit från henne.

Öster om nyssnämnda egendom låg förmodligen den lilla tomt (längd utmed gatan 9 $\frac{1}{2}$ aln, bredd in i gillestugugården likså 9 $\frac{1}{2}$ aln), som staden 1564 11/9 upplät till slottsfogden, välbördige Sigvard Kruse, och vilken dennas änka, fru Alfridh (Wänsdotter) till Lunda, 1582 22/9 för 40 mark sålde till konungens tjänare och trädgårdsmästare Lasse Mårtensson. Den 12 aug. 1620 uppbjöds 1:a gången Lars trädgårdsmästares hus på Tunnbindaregatan; möjligen var det ett annat hus, mahända också ett hus, som han låtit bygga i hörnet.

Närmast väster om h. Annas hus befann sig således det nederfallna hus, som tunnbindaren ägde. Möjligen avses det stenhus, som h. Elisabeth Lambrikt Helmichs upplät till Peder tunnbindare omkr. 1538, och som då uppgavs ligga vid S:t Katarina gillestuga. Efter Peders död, som inträffade före 1545, upplät änkan, h. Appolonia, hälften därav 1556 19/2 till sin systerdotter och hennes man, Matts tunnbindare, vilken upptages i skotteboken 1557-60. Sedan tycks staden ha kommit i besittning av fastigheten och sålt den vid något tillfälle före 1564 11/9 till ovannämnde Sigvard Kruse. Den 22 sept. 1582 kallas den fru Britas på Uddbo tomt.

Ungefär samtidigt med inköpet av de föregående egendomarne, nämligen 1564 28/8, köpte Sigvard Kruse av Länge Karls arvingar ett stenhus på Skärgårdsgatan på södra sidan, östan före Olof Larssons hus. Priset var 300 mark. Längden utmed gatan 6 $\frac{1}{4}$ aln, bredden 9 $\frac{1}{2}$ aln.

Den 2 mars 1584 sålde fru Brita på Ulboö för 440 m. till Lasse Mårtensson trädgårdsmästare ett stenhus på Skärgårdsgatan och en liten tomt mellan huset och den tomt, som Lasse Mårtensson förut hade köpt av

, 1711, 1721,

ven hyresgäs-

entag äro

n av Köpman-

det av ran-

n år 1699

.I. Bååth

ks årsbok

med register,

t er som mot-

t dels över

sannolikt

ligen borde

. 99-105.

"Fältmar-

ed i Samf.

ka få upp-

j att härvid

fullare upp-

Matts Jakobs-

akten J. Nord-

rättande där-

redogörelse,

för Nordlan-

t att samman-

religgande av-

t uppgifter,

pen med kyr-

ttat äldre

svärfader

ri omtalas

Erik Dahl-

fru Alfrid, Sigvard Aruses änka; egendomen låg på södra sidan östan före framlidne Olof Larsson sekreterares stenhus, Husets längd var 14 alnar, och lika stor var bredden; tomtens längd 6 alnar, bredd $8\frac{1}{2}$ aln.

Efter Lars Nårtenssons död tycks hans egendom ha kommit till konungens trädgårdsmästare i Norra Förstaden, Valentin Trämper, som 1625 19/9 tillsammans med sin hustru Kristina Erherdsdotter sålde den till predikanten i Tyska församlingen, magister David Meisner, för 1200 daler (varje daler räknad till 32 öre). Beskrives då som ett stenhus och grund i hörnet av Skärgårdsgatan vid Tyska skolan.

Det omtalade stenhuset, som tillhörde konungens sekreterare Olof Larsson, och sedan kom till änkan, h. Ingrid, var väl det, som Gustav Vasa hade skänkt honom 1558 4/9 och då uppgavs fordom ha lytt under S:t Karins präbende i Stockholm. Läget var söder om det hus, som hörde till fru Kristina, herr Johan Turessons änka; måtten av stenhuset voro: vid gatan 14 $\frac{5}{8}$ aln, på västra gaveln 12 $\frac{3}{4}$ aln samt längd från gatan västerut 18 $\frac{1}{4}$ aln.

Denne konungens sekreterare Olof Larsson må ej förväxlas med den konungens troman och sekreterare i räkningekammaren Olof Eriksson, vilken uppträder i tänkeboken 1628 18/8 och 1637 29/3. Han fick vid förstnämnda tillfälle upplåtelse av sal. mäster Alexander Raabs änka Karin Mattsdotter och hennes omyndiga barn på hus på Svartmangatan mellan gillestugan och doktor messenii hus med grund, källare, gårdsrum och två portar för 5200 daler samt vid det senare tillfället av Gabriël Kyle till Erikstad och h. Kyle upplåtelse på ett stenhus och grund mellan sitt eget hus och gillestugan med självägande mur västerut. Längden var 12 $\frac{3}{4}$ aln och bredden 11. Priset utgjorde 300 specieriksdaler jämte 100 lod förgyllt silver.- Den 5 maj 1606 hade Klas Kyles och hans syskons hus vid gillestugan uppbjudits 1:a gången. I mantalslängden för 1582 förekommer herr Hans Kyles stenhus. Klas Hansson Kyle var broder till Erik Hansson Kyle och Karin Hansdotter, gift med slottsloven Jöran Mauritzson Stake och landshövdingen Bo Svensson Ribbing. Se för övrigt anreps Svenska Adels Attartavlor, band II, sid. 538 f.- Efter Olof Erikssons och hans hustrus död begärdes 1643 5/6 skattningsmän över tvänne salig Olof Erikssons hus vid Skärgårdsgatan, vartill 6 personer utsågos.

, 1711, 1721,
ven hyresgäs-
antag äro
n av Köpman-
det av ran-
n år 1699
... Bååth
ks årsbok
med register,
t mer som mot-
t dels över
sannolikt
eligen borde
d. 99-105.
"Fältmar-
rd i samf.
öka få upp-
j att härvid
fullare upp-
Mattis Jakobs-
nkten J. Nord-
rättande där-
redogörelse,
för Nordlan-
t att samman-
religgande av-
t uppgifter,
open med kyr-
ättat äldre
e svärfader
om omtalas
y Erik Dahl-

N:r 6 och 4 Skärgårdsgatan.

Då vi passerat Tyska skolan, möta vi till vänster en egendom, som sannolikt var densamma, som för 200 mark försålles den 14 aug. 1456. Den bekante myntmästaren neyne Nadelvik köpte nämligen då av borgmästaren martin Lindorm en fastighet på Skärgårdsgatan näst sunnan in till sitt stenhus vars längd utmed denna var 63 alnar, bredd västan till 19 1/4 aln och östantill 22 1/8, allt räknat i gamla alnar.

I förutnämnda fastebrev, av 1647, talas om

"Sture tomten", som ^(Sidner) av Wrangel och hans trogne eftersägare tolkats som avseende Storesläkten. Ett senare brev synes mig vara av minst lika stort intresse. I stadens registratur för 1685 13/6 finnes antecknat, att Olof Hansson Törne den 13 maj s.å. hade köpt en tomt av välborne Johan Stiernhöök, vilken han och hans barn ärvt efter framlidne postdirektören sal. välborne herr Johan Beijer, för 4000 daler kopparmynt; kungl. Svea hovrätt hade givit resolution 1685 5/6 mellan herr kommercerådet Stiernhöök samt framlidne sekreteraren herr Mårten Brenners barn. Designation utfärdades 1685 30/5 å "Stufwetämpten"(!) här i staden vid Själagårdsgatan, vari följande mått på gränserna uppgivas.^{x)} Bredden vid Själagårdsgatan är 3/4 aln inom det gamla stallet /obs. ej stället, såsom Wrangel har/, som herr doktor Urban Hierne innehar; söderut till den tomt, som de andre Beijers arvingar behålla, är det 29 3/4 aln, därifrån i längd på den södra sidan utmed den tomt, som de andra arvingarne behålla ifrån gatan, först en linie, som stenhusgrunden utsäger, västerut är 14 alnar; därifrån åter i samma linie i längden upp till sal. doktor Sparman Palmcronas hushörn 26 alnar, därifrån i bredden på västra sidan från Palmcronas hushörn till korsverkshuset 8 2/4 aln, därifrån i längd på den södra sidan utmed korsverkshuset neder till flygeln av arvingarnes kvar behållne hushörn 30 alnar, därifrån i samma längd en liten sned linie neder åt stallet (ej stället) 9 alnar, därifrån linien neder till gatan genom stallet (ej stället), där de tre fjärdedelsalnarne begynte, 16 alnar.-

Vidare finnes i stadensregistratur fastebrev 1686 28/3 för stadskemnär Johan Anderssons tomt utmed Själagårdsgatan och Kindstugatan enligt köpebrev av 1686 22/1 med Olof Hansson Törne om en hans fri och

x) Läsaren hänvisas till 1699 års karta över kv. Cassiopea, publicerad i 1:a häftet.

, 1711, 1721,

iven hyresgäs-

antag äro

en av Köpman-

det av ran-

in år 1699

L. Bååth

iks årsbok

med register,

t ner som mot-

t, dels över

sannolikt

eligen borde

d. 99-105.

"Fältmar-

rd i samf.

öka få upp-

ej att härvid

fullare upp-

Matts Jakobs-

unkten J. Nord-

brättande där-

redogörelse,

för Nordlan-

gt att samman-

öreliggande av-

at uppgifter,

open med kyr-

ättat äldre

r svärfader

om omtalas

v Erik Dahl-

egen tomt utmed de nämnda gatorna, som han köpt för 6500 daler kopparmynt. Här kallas tomten: "som elliest har varit kallad Sture tompten". Den föregående lydelsen med undantag av att det i början ej står: "söderut till den tomt, som de andre Beijers arvingar behålla" utan i stället: "söderut till den tomt, som fordom sekreteraren sal. Märten Brønners barn behålla".

Brända Tomten var i gamla tider bebyggd, och i slutet av 1560-talet stod här ett stenhus, som då tillhörde Joen Joensson (han förekommer här i skatteboken 1555-60) och hans hustru (hon finnes här som ägarinna av två stenhus ännu 1582). Egendomen gick därefter till dottern Anna Joensdotter, gift med Gerdt Olsson målare (som bodde här 1583, 88, 91, 92), och sonen Kristoffer Joensson. Den 12 juni 1587 upplät Willam Davidsson till Richard Pettersson ett stenhus på Kindstugatan, som han köpt av sal. Joen Joenssons barn för 330 daler. Emellertid uppgives, att Matts Eriksson 1586 7/2 hade upplåtit sin del i stenhuset kivenäbben på Kindstugatan för 55 daler till samme Willam Davidsson, som förut ägde 2/3 i huset. Den 10 juni 1588 visade Richard Pettersson inför rätten en sedel, att hans tomt höll i längd utmed Skärgårdsgatan 14 1/4 aln, från Skärgårdsgatan utmed "grevens" tomt 16 1/2 aln; tomten uppskattades till 70 daler. Rätten dömde, att han vore närmast att köpa tomten, därest Joen Joenssons barn och arvingar ej ville behålla den och övertaga gälden. Gerdt målare tycks ha tagit huset åt Kindstugatan i besittning, ty 1593 28/3 begärde Kristoffer Joensson sin andel i huset av honom. Strax därefter, 1593 6/10, upplät Gerdt Olsson med samtycke av sin hustru och hennes broder (pris 700 mark) till Richard Pettersson detta stenhus nordöst på Kindstugatan på södra sidan i hörnet av Skärgårdsgatan och en tomt intill på södra sidan därom med ett halvt byggt korsverke. Richard Pettersson står som härbergerare i inre kvarteret åren 1591-1593 och året därpå Willam Davidsson. Förmodligen hade de sin källarrörelse i detta hus på nuv. Brända Tomten. I skatteboken upptages Richard Pettersson från och med år 1587 och Willam Davidsson åtminstone fr. 1583. Källaren hörde ej till dem, som privilegierades år 1605, varpå det nu har kunnat bero, men åren 1613 och 1614 är Richard Petersson i Rosenkransen antecknad bland härbergerarne. För åren 1615-17 saknas uppgifter, men åren 1618 & 1619 uppträder i stället änkan.

1711, 1721,

Även hyresgäs-

antag Kro

en av Köpman-

det av ran-

ån år 1699

L.L. Bååth

iks årsbok

med register,

mer som mot-

, dels över

sannolikt

eligen borde

d. 99-105.

s "Fältmar-

örd i samf.

söka få upp-

ej att härvid

efullare upp-

r Matts Jakobs-

unkten J. Nord-

prättande där-

sredogörelse,

för Nordlan-

gt att samman-

öreliggande av-

at uppgifter,

open med kyr-

ättat äldre

er svärfader

som omtalas

av Erik Dahl-

Möjligen var det detta eller nästa hus, som i 1652-års mantalslängd upptages som tillhörigt och bebott av actuarius Johan Wolraf med hustru. Huset bredvid de båda på Brända Tomten motsvarade det, som nu har n:r 4 Skärgårdsgatan, och skulle då ha varit det, som 1604 kallades greve Svantes. I 1652-års förteckning uppges som ägare (för nuv. n:r 4 Skärgårdsg.) herr Gustaf Banér.

Stenhuset närmast väster om hörnhuset, som också låg på nuv. Brända Tomten, torde ha tillhört Kristoffer Wöst skräddare, som omkring år 1593 för 300 riksdaler och 250 daler gott, gångbart mynt sålde det till Hieronumus Dichmeyer skräddare med grund och gårdsrum. Upplåtelse gjordes 1597 16/7. Denne Kristoffer skräddare var gift 2 gngr, första gången 1609 27/12 med Barbro Gunnarsdotter, andra gången 1615 8/3 med jungfru Elisabeth Olofsdotter. Han dog 1622 och hade en dotter Anna, gift med rådmannen i norra förstaden Tomas Johansson Eijse. Hieronymus skräddare bytte bort sitt stenhus (1604 10/11 inskrivet i tänkeboken) till hustru Anna, Peter seyers änka, och fick i stället bl.a. ett korsvershus västan till i Lilla Mattises gränd. Peter seyers änka finns här i skotteboken 1602-1604, Petter seier själv 1596-1601.

Det är möjligt, att det är detta hus vid Kindstugatan, som 1587 4/11 kallades Matts Månssons (han upptages här i mantalslängden 1582, ej 1589 i skattelängden) och 1548 23/8 för Olof Espings hus, från vilken sistnämnda det sedan kom till änkan h. Helga. I skotteboken för 1545 upptages Olof Esping, men h. Helga åren 1546 & 47.

N:r 1,3,5,7,9,11 Kindstugatan.

Det hus, som låg närmast väster om föregående och således ungefärligen motsvarade nuv. n:r 1 Kindstugatan, kallades 1604 10/11 för sal. Lars Pederssons. Förmodligen var det identiskt med det trähus, som Lasse Persson fick upplåtelse på 1587 14/6 och han för 136 daler köpt av h. Anna Persdotter, bestyrkt genom Gabriel Mickelssons upplåtelse av 1587 4/11, varvid samma pris uppgives, men läget bestämmes mellan Matts Månssons och gamle herr Mårtens hus. Lasse Persson finns här i skotteboken fr. 1583. Även är möjligt, att det i mantalslängden för 1582 upptagna Anders Jakobssons trähus har kunnat vara detta. Denna

2, 1711, 1721,
 Även hyresgäs-
 antag äro
 en av Köpman-
 det av ran-
 ån år 1699
 L.L. Bååth
 iks årsbok
 med register,
 mer som mot-
 t, dels över
 sannolikt
 deligen borde
 id. 99-105.
 s "Fältmar-
 örd i samf.
 söka få upp-
 ej att härvid
 efullare upp-
 r Matts Jakobs-
 punkten J. Nord-
 oprättande där-
 esredogörelse,
 för Nordlan-
 igt att samman-
 föreliggande av-
 nat uppgifter,
 kopen med kyr-
 rättat äldre
 er svärfader
 som omtalas
 av Erik Dahl-

h. Anna Persdotter var kanske dotter till Per tornväktare och hustru till Gabriel Michelsson. Den 23 aug. 1548 sålde h. Sigrid på Sanbacken på Salaberget, hennes son Nils Persson och hennes mans broder, Hans Månsson, båtsman i konungens skeppsgård, för 350 mark till Måns Jönsson ett trähus med grund på södra sidan av Kindstugatan mellan Olof Espings hus och herr Mårten kaplans hus, varvid uppgavs, att tomtens längd vid gatan var $22 \frac{1}{2}$ aln, in mot Gamla Myntet $11 \frac{5}{8}$ aln samt bredd $12 \frac{1}{2}$ aln. Måns Jönsson står här i skotteboken åren 1548-54 och därefter hustrun till och med år 1558.

Den följande egendomen på västra sidan - den skulle närmast motsvara nuv. n:r 3, nämligen om tomterna varit ungefär lika stora i gamla tider som nu - torde vara den, som en lägre tid gick under namnet: herr Mårtens hus. Det var redan den 20 dec. 1546, som Bengt Klemetsson för 218 mark till herr Mårten kaplan upplät hälften i Kusse Jakobs hus, som Bengt fått med sin hustru. Den ena hälften hade herr Mårtens hustru ärvt efter sin moder, och den andra löste han av sin hustrus styvmoder. Läget var på södra sidan av Kindstugatan näst ovanför Gregers Perssons hus. Herr Mårtens stenhus upptages i mantalslängden för år 1582.- Den 20 okt. 1606 kommo Jakob Nilsson, dotterson till gamle herr Mårten, och h. Kristina Jönsdotter, sonhustru till samme herr Mårten, inför rätten och beklagade sig över att en spelman Måns för någon tid sedan förvärvat sig konungens brev på ett hus på Kindstugatan genom att berätta, att huset tillhörde hövidsmannen Olof Pedersson, som rymde, men som hade den minste delen däri. Konungen hade nu givit huset tillbaka till dem. Då Jakob Krassowe visade, att Olof Pedersson pantsatt boden till honom för 30 daler, beslöt rätten, att Jakob skulle avstå från boden och nöja sig med vad han fått i hyra men ersättas för de kostnader, han haft för boden.

Ovisst är, om det var denna egendom (ev. en del därav) eller en annan, som låg innanför densamma, vilken sal. h. Heligas arvingar 1549 21/10 för 164 mark sålde till rådmannen Erik Larsson. Uppgavs då vara stenhus på Kindstugatan näst ovanför Gregers Perssons hus. Den 20 april 1551 sålde rådmän Erik Larsson till Sven Joensson för 350 mark ett stenhus med grunden, boda högt uppmurat med träbyggning uppepå, beläget på Kindstugatan mellan Gamla Myntet och Måns Jönssons trähus. Upp-

3, 1711, 1721,

även hyresgäs-

antag Kro

en av Köpman-

det av ran-

ån år 1699

L.L. Bååth

iks årsbok

med register,

t mer som mot-

t a, dels över

n sannolikt

teligen borde

id. 99-105.

s "Fältmar-

örd i samf.

söka få upp-

ej att härvid

efullare upp-

er Matts Jakobs-

junkten J. Nord-

oprättande där-

credogörelse,

t för Nordlan-

igt att samman-

föreliggande av-

nat uppgifter,

kopen med kyr-

rättat äldre

ter svärfader

som omtalas

av Erik Dahl-

giften om Gamla Myntet ger vid handen, att här förmodligen är fråga om ett hus, som ej nådde fram till gatulinien utan låg längre söderut. Sven Joensson var skriven här 1551-60.- Det kan tyckas påtagligt, på grund av namnets ovanlighet, att den änka Helga som ägde detta hus, var identisk med ägarinnan till det västra huset på Brända Tomten. Säkert är, att uppgifterna rörande de båda husen göra det omöjligt antaga, att dessa varit identiska.

Nästa hus i väster om herr Mårtens (ungefär n:r 5?) skulle således vara det, som Gregers Persson ägde. Han köpte det omkring 1535 (bladet 166 i den förlorade tänkeboken) av h. Katarina Olof Jönssons änka. Förmodligen var hon änka efter den Olof Jönsson, som 1512 9/8 köpte fastigheten av Nils Jönsson (se ovan sid. 301). Gregers Persson stod kvar som ägare i skotteboken ännu 1556, men året därpå möta vi i stället änkan, h. Karin, som förekommer sista gången 1559.

Då mått på tomtgränserna nästan totalt saknas rörande nyssnämnda hus vid Kindstugatan, har det ej varit möjligt att med visshet identifiera dem. I fastebrevet av 1647 31/5 finnes emellertid tillräckligt med siffror och dessutom en liten kartskiss, varigenom man åtminstone här kan säkert fastställa läget. I detta brev gör greve Peder Brahe, genom Mårten Hansson, veterligt, huru han som förmyndare för sin brorson, greve Nils Brahe, upplåtit dennes hus vid Kindstugatan till konungens troman, fordom kammarråd och landshövding för Kalmar län och Öland, välborne herr Konrad von Falkenberg för 3000 rdr in specie. Härvid är antecknat, att bredden på norra sidan vid Kindstugatan från Kerstin Brahes hus och öster ut till doktor Anders Palmkronas hus var $17\frac{1}{2}$ aln, längden på östra sidan från gatan vid Palmkronas hus och söderut bredvid "gamble Sture tompten" 47 alnar, bredden på södra sidan från "Sture tompten" och till Johan Dirichson skomakares hus 30 alnar. Vidare utgjorde västra sidan vid Albini skräddares hus, både huset och husrummet, $16\frac{1}{2}$ aln, bredden därifrån i öster vid h. Kerstin Brahes 13 alnar 3 tum samt slutligen längden från den nedre vinkeln på husrummet och norrut genom porten till gatan 23 alnar.

5, 1711, 1721,

Även hyresgäs-

antag äro

gen av Köpman-

det av ran-

ån år 1699

L.H. Bååth

riks årsbok

s med register,

mer som mot-

u, dels över

n sannolikt

teligen borde

sid. 99-105.

ts "Påltmar-

Förd i samf.

söka få upp-

ej att härvid

defullare upp-

er Matts Jakobs-

ljunkten J. Nord-

upprättande där-

nsredogörelse,

tt för Nordlan-

ligt att samman-

föreliggande av-

mmat uppgifter,

skopen med kyr-

rättat äldre

iker svärfader

, som omtalas

ed av Erik Dahl-

Av den lilla kartskissen har jag tyvärr blott en mycket dålig, på fri hand uppgjord kopia, som ovan lämnats, emedan den ju alltid är bättre än ingenting alls. Som synes, är den upplätta fastigheten, vilken naturligtvis sålts långt förut, medan Nils Brahe ännu levde och var omyndig, den som nu närmast motsvaras av n:r 11 Kindstugatan, om vi tänka oss det sydöstra hörnet bortskuret av en linie i fortsättning med östra gränsen vid gatan. — Nils Brahe hade utan tvivel ärvt huset efter sin moder, grevinnan Anna Margareta Bielke till Visingsborg, sedan år 1632 änka efter Nils Abrahamsson Brahe. Den 13 juni 1638 upplät Kristoffer Ludvig Rask till friherre Jakob Skytte för 2300 riksdaler in specie denna egendom, försäljningen skedde redan 1637 6/12. Jakob Skyttes stenhus med gårdsrum uppbjöds 1638 18/6 och uppläts 28/9 s.å. till grevinnan Anna Margareta Bielke (för 2000 riksdaler in specie).

Av det föregående framgår, att n:r 9 Kindstugatan i förra hälften av 1600-talet tillhörde doktor Anders Sparrman, nobil. Palmkrona (anteckligen identisk med den Anders Nicolai Sparrsättrens, som 1625 12/2 inskrevs vid Uppsala universitet). I tänkeboken för 1644 14/9 är antecknat, att Anders Larsson, f.d. borgmästare i Nya Helsingfors upplätit till stadsläkaren med. dr. Andreas Sparrman tvänne hus på Kindstugatan mellan välborna fru Anna Margareta Bielkes hus på västra sidan och Hieronymus Ryge skomakares hus på östra sidan. Det västra av de försälda husen var ett korsverkshus (alltså n:r 9), det östra (n:r

3, 1711, 1721,

Även hyresgäs-

antag äro

gen av Köpman-

det av ran-

rån år 1699

L. L. Bååth

riks årsbok

s med register,

mmar som mot-

u, dels över

m sannolikt

steliggen borde

sid. 99-105.

ts "Påltmar-

förd i samf.

söka få upp-

ej att härvid

defullare upp-

der Matts Jakobs-

bjunkten J. Nord-

upprättande där-

årsredogörelse,

tt för Nordlan-

ligt att samman-

föreliggande av-

mmat uppgifter,

skapen med kyr-

d rättat äldre

åker svärfader

, som omtalas

ed av Erik Dahl-

3, 1711, 1721,

Även hyresgäs-

antag äro

gen av Köpman-

det av ran-

rån år 1699

L.H. Bååth

riks årsbok

s med register,

mer som mot-

u, dels över

m sannolikt

tteligen borde

sid. 99-105.

ts "Fältmar-

Förd i Samf.

söka få upp-

ej att härvid

edefullare upp-

der Matts Jakobs-

djunkten J. Nord-

upprättande där-

årsredogörelse,

tt för Nordlan-

ligt att samman-

föreliggande av-

ämnat uppgifter,

tskapen med kyr-

d rättat äldre

åker svärfader

, som omtalas

ed av Erik Dahl-

Hieronimi Rige hus på östra sidan

17 1/4 aln

13 1/2 aln

Det fasta huset

Saknar

Saknar 9 1/2 aln

10 alnar 3 1/2 aln

Gårdrummet saknar tak med icke
gambel planker är instängt
Sparnen sikh ther uppe haffud räckens dörr

12 1/2 aln

Watt. fra Husku Bisthes Kemp på sömre sidan

Saknar

Hindsticketen på nora sidan.

12 1/2 aln

Storsvarkstuset

17 1/4 aln

J. Geffwe Nilses arfvingars hus på västra sidan

7) ett stenhus. Korsverkshuset var i bredd vid gatan $12 \frac{1}{2}$ aln, i längd från gatan till gårdsrummet $17 \frac{1}{4}$ aln, dess gårdsrum i längd 8 alnar och i bredd $12 \frac{1}{2}$; stenhuset i bredd vid gatan $13 \frac{1}{2}$ aln, i längd på östra sidan $17 \frac{1}{4}$ aln. På sidan mot korsverkshuset och rummet $17 \frac{1}{2}$ aln; gårdsrummet där innanför i längd på västra sidan 8 alnar och på östra 8 alnar 14 tum, bredden in i gårdsrummet 10 alnar 3 tum. Vid huset och den "Lilla platsen" stiger huset $2 \frac{1}{2}$ aln; längre österut befann sig själva gårdsrummet. Doktor Anders Sparrman och hans fru voro skrivna som ägare här ännu 1652.-

Då korsverkshuset omtalas 1635 17/8 - det uppbjöds då 1:a gången - och 1638 13/6, kallas det sal. Olof Gregerссоns arvingars. Det är väl detta som 1622 5/10 kallas Witting Månssons hus? Witting Månsson finns i skotteboken 1583-88 och 1582 i mantalslängden, boende i eget hus. Stenhuset åter betecknas som Johannes Burei hus 1632 6/8.

Egendomligt nog omtalas 1622 1/4, huru rådmannen Olof Eriksson för omyndiga barns räkning 1618 7/10 tagit inteckning i Anders Larssons och hans hustru Margareta Andersdotters sätehus på Kindstugatan; 1622 3/8 uppbjöds 1:a gången Anders Larssons hus på Kinhestegatan. Försäljningen torde således ha skett mycket långt före 1644 14/9, då fasta beviljades.

Egendomen n:r 5 Kindstugatan tillhörde på 1630-talet Lars Andersson, vilken 1632 6/8 upplät detta stenhus för 1600 daler till mäster Hieronymus Ryge skomakare, som med hustru och sonen Johan var skriven här ännu 1652. En Jeronimus skomakare vigdes 1628 7/10 vid Margareta Markusdotter; 1658 /4 gifte sig dottern Katarina Geronimusdotter Rige med Lars Eleman.

Egendomen n:r 3 Kindstugatan kallas 1632 6/8 för sal. Kort Witt-holtz' hus. Hans änka hette Anna. Av mantalslängden för år ¹⁶⁵² 1562 tycks framgå, att huset då ägdes och beböddes av grosshandlaren Albrecht von Ewers och hans hustru.

N:r 11 Kindstugatan.

Såsom jag förut påpekat, tillföll denna egendom vid arvskifte 1570 4/11 efter Finved guldsmeds hustru Erita hennes arvingar, som voro Andreas Eriksson, Olof Andersson och Barbro.

Nästa gång, jag påträffat samma hus, benämnes det Knut Perssons. Den 28 febr. 1586 uppbjöds 1:a gången herr Bengts i Österhaninge hus in

innanför Knut Perssons. Den 8 juni s.å. presenterade kamreraren Knut Perssons änka, h. Kirstin, det brev i rätten, som salige herr Bengt i Österhaninge givit Knut Persson på det hus, som han sålt till honom för 250 daler innanför Knut Perssons sätehus vid Lindstugatan. Då h. Kirstin nu ville ha faste, invände herr Bengts änka, h. Brita, att huset hörde henne till, emedan mannen sålt det utan hennes vetskap. Den 31 okt. 1586 förekom ärendet ånyo: kungl. maj:ts trotjänare och kamrerare Knut Persson ville av herr Bengt i Österhaninge köpa det lilla huset innanför Knuts hus vid Lindstugatan. Båda husen verkade såsom ett, både som det syntes, och som det framgick av ett gammalt husbrev. Några dagar före jul hade herr Bengt överenskommit med Knuts hustru, att hon skulle ge honom 250 daler för det lilla huset, en stor källare, en liten stenbod och ett hemlighus under Isak guldsmeds hus. Därpå hade herr Bengt hemjudit Isak guldsmed (som ägde hörnhuset, n:r 13) och Henrik Frantzson samma fastighet åt deras hustrur i mennens frånvaro, men båda hade förklarat, att de varken ville eller hade råd att lösa, varför Knut Perssons hustru tilläts att köpa huset. Simon (Berchelt) apotekare, som förut hade ägt samma lilla hus intill det stora, skulle höras som vittne.

Den 5 okt. 1622 omtalas, huru Erik Nilssons änka, h. Elin i Roma socken, för 1300 daler till valb. Anthonius Monier sålde ett hus och grund på Kindstugatan mellan sal. Berndt apotekares och witting Månssons hus.

Kindstugatans norra sida.

Rörande dessa hus hänvisas till avd. 1 och 3. Något kan tilläggas.

/1477 16/4. Jenis ketilsson uppl. ter en gård till Peder Nielssen (likasom hustrun Elin nämnd i rättegången mot Jenis kare).

1478 17/6. H. Katarina, skeppar Bengts änka, testamenterar till S:t Henriks prebende och altare en gård med tomten på Kindstugatan på vissa villkor./

Dessa gårdars lägen har jag ej lyckats fastställa, ej ens om de legat på norra eller södra sidan. Däremot uppbjöds 1:a gången 1495 herr Hans' i Kätuna gård på Köpmangatan på södra sidan, försträckande sig in mot Kindstugatan och således belägen på Kindstugatans norra sida.

Som vi ovan sett, ägde Tomas Björnsson på 1500-talet hörnegendomen till Svartmangatan. Öster härom låg ett stenhus, som Hans Schulte 1571 hade köpt av Lasse Olsson, hans styvson Hans Klemetsson och hovskrädda-

ren Klaes Bertilsson (om honom se sid. 306), gift med Lasse Olssons styvdotter. Priset 9000 m.ort 71-års mynt. Lasse Olsson och hans hustru Margareta ägde den ena hälften, de övriga den andra.- Hans Schulte sålde huset i sin tur 1577 11/3 till konungens troman och hovråd, välbördig Anders Sigfridsson (Rålamb) till Broo, varvid husets länga utmed gatan uppgavs till 19 3/4 aln, bredd till 20 3/4 aln.

Tomten öster om Rålamb's hus tillhörde på 1500-talet Finved guldsmed, varom hänvisas till avd. 1 samt mäster Clofs tänkebok för 1528 9/5 och 10/6 (sid. 184 & 191 i Samf.S:t Eriks edition).

Rörande Allmosetomterna här kan till det i avd. 1 & 3 meddelade tilläggas följande. Den 9(eller 11)nov. 1493 gjordes ett byte mellan Mattis guldsmed och Söndagsallmosan rörande stenhuset på Kindstugatan näst öster om Janob guldsmeds byggning samt sunnan och västan Fredagsallmosans tomt med fritt vindöga in i samma tomt, vilket hus med en källare vid gatan tillhörde Söndagsallmosan. Vid uppgörelsen undantogs en källare norrut under huset, där ingången var till Fredagsallmosans tomt, och som tillhörde denna. Mattis guldsmed skulle få huset för den ränta han köpt åt Allmosan i sin broder Alexanders hus på Köpmang.nederst i valvet på södra sidan. Fredagsallmosans tomt med källare och portrum bespråkades samtidigt av Ingevald Torstensson, vilken ägde stegerhus (kök) och matbod närmast norr därom.

Till slut en avbildning av en gammal relief, funnen överst i vindstrappan till n:r 4 Kindstugatan.

